PÄIVÄSTÄ TOISEEN

07.09.15

Aurinko nousee
Helsingissä kello 6.28
ja laskee kello 20.07
Oulussa kello 6.14
ja laskee kello 20.16

Päivän sana
7.9. Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon. Ottakaa minun ikeeni harteillenne ja katsokaa minua: minä olen sydämeltäni lempeä ja nöyrä. Matt. 11: 28-29
8.9. Käskynhaltija Nehemia, pappi ja lainopettaja Esra sekä leeviläiset, jotka opettivat kansaa, sanoivat väkijoukolle: Tämä päivä on pyhitetty Herralle, teidän Jumalallenne. Neh. 8: 9

Nimipäiviä
Tänään maanantaina: Miro, Milo, Arho, Arhippa
Huomenna tiistaina: Taimi

Mietelause
Jotta voisin luoda oman maailmani, minun täytyy ensin omistautua sen sekasorrolle.

Atos Wirtanen

MERKKIPÄIVIÄ

50-VUOTIAS

Maanviljelijä **Esa Kotala** 8.9. Lapua.

Lähetä merkkipäiväilmoitus

Merkkipäiväpalstalla julkaistaan päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä tietoja. Kirjoita viestiin merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, titteli ja kotipaikka sekä merkkipäivän ajankohta ja mahdollinen lyhyt maininta juhlan vietosta. Valokuva voi olla mustavalkoinen tai värillinen. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä.
Lähetä ilmoitus postitse osoitteeseen
Maaseudun Tulevaisuus, "Merkkipäivät", PL 440, 00101 Helsinki tai sähköpostilla merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi.

KUOLLUT

Markkinointi-osuustoiminnan uurastaja

Allan Arvela syntyi vanhaan satakuntalaiseen talonpoikaissukuun, Hinnerjoen Korven kylässä sijaitsevaan Arvelan taloon 30.8.1926.

Allan sai olla näkijänä 1930-luvun maatalouden kehityksessä, kokea sodan ajan puutteen vaikutuksen ja tehdä raskasta ruumiillista työtä nuorena poikana miesten ollessa sodassa.

Kutsu sotaan tuli 17-vuotiaana. Allan säästyi rintamataisteluista aselevon ansiosta mutta oli asevelvollisena miinanraivaustehtävissä merialueilla.

Allan oli valmistautunut työelämään maatalon poikana. Hän kävi kauppakoulun Raumalla ja kaksivuotisen maanviljelyskoulun Tuorlassa. Sen jälkeen Allan viljeli omaa tilaansa tehden töitä naapureillekin.

Omiin kokemuksiinsa ja kouluttautumiseensa perustuen Allan katsoi olevansa valmis siihen tehtävään, mikä avautui hänen vastatessaan Vientikunta Munan ilmoitukseen Maaseudun Tulevaisuudessa syksyllä 1956.

Toiseen ilmoitukseen vastaaminen kesällä 1964 toi perheelle kodin. Allanin tapa nousta ylös varhain vaikutti siihen, että hän ehti ensimmäisenä paikalle Rauman maalaiskunnan Kollan kylään sopimaan talokaupasta.

Puutarhatila vanhoine omenapuineen on ollut mitä parhain koti talonpoikaiskulttuuria ymmärtävälle perheelle.

Allan sai hoitoonsa Rauman pakkaamon ja Satakunnan läntisen hankinta-alueen. Tehtävään kuuluivat toiminnan kehittäminen, kananmunien keräily ja ennen kaikkea tuottajien jäsentietoisuuden ylläpito.

Tuottajilta aika vaati tulevaisuudenuskoa. Varsinaisen työpäivän jälkeen Allanin päivä jatkui usein tupailloissa. Työn tuloksena kananmunien laatu parani ja jäsenkunta kasvoi. Munakunta yhdisti Laitilan ja Rauman pakkaamot, ja Allan sai vastuulleen koko keskialueen toiminnan.

Allan Arvela kuoli Raumalla 14.8. Jäädessään eläkkeelle 1987 hän toimi Munakunnan aluejohtajana ja johtoryhmän jäsenenä. Hän kuului siihen kuuden miehen ryhmään, joka oli aloittanut työnsä 1957 alusta ja jonka silloinen toimitusjohtaja, Matti Kallela, oli valinnut uudistamaan osuuskunnan toiminnan.

Hoitaessaan usein vaikeitakin tehtäviä Allanin tasa-arvoinen ihmisten kohtaaminen murteen ymmärtämistä, vanhan kulttuurin ja tapojen tuntemista myöten oli luontevaa. Hän oli omiensa joukossa, yksi heistä.

JUHANI PERKO

LUKENUT MIES

Äkeä ukko tulkitsee

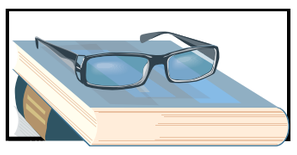

Historian professori **Heikki Ylikangas** tunnetaan taitavana tutkijana ja tulkinnoissaan väkevänä. Ukko lähentelee kahdeksaakymmentä, mutta poleemikkona hän ei ole lientynyt tippaakaan.

Ylikangas on nautittavalla tyylillään selvitellyt puukkojunkkareita, körttiläisyyttä, sisällissotaa ja nuijasotaa. Opponentteja on löytynyt aina vaivatta.

Kesän 1944 rintamateloituksista Ylikangas löysi tilastoista omituisia poikkeamia, joita virallisella aineistolla ei voi selittää. Kiivas vastarinta väitti, ettei mitään outoja teloituksia ollut tapahtunut.

Erityisesti muuan kaikkien alojen asiantuntijana esiintyvä everstiluutnantti sai Ylikankaan kimmastumaan tutkijankunniansa puolesta. Siitä näkyy pitkät jäljet tässäkin kirjassa.

Eniten Ylikangas pohtii 1940 talvisodan päätöksestä esittämänsä tulkinnan kohtaloa. Ylikankaan mukaan Hitlerin Saksalla oli jo silloin sormensa Suomen pelissä, mutta se ei sovi vakiintuneisiin käsityksiin.

Ylikangas toteaa, ettei historiantutkija koskaan voi saavuttaa totuutta samalla tavalla kuin luonnontieteissä. Lähtökohtaisesti totuus kuitenkin on ja sitä kohti pitää hellittämättä pyrkiä.

Totuutta kohti pyritään lähteitä tulkitsemalla ja tulkintojen pitäisi kilpailla. Suomessa kuitenkin virallisen tulkinnan luovat asianosaiset. Siihen jämähdetään sukupolvien ajaksi kansallisen yksimielisyyden nimissä.

> Kesän 1944 rintamateloituksista Ylikangas löysi tilastoista omituisia poikkeamia.

Ylikankaan lukeminen on hauskaa mutta vaativaa. Koko ajan pitää tarkkailla, koska livahdetaan mielipiteen puolelle.

Ylikangas kertoo muun muassa, että 1991 jälkeen valta palasi Suomessa alkuperäisille asuinsijoilleen hallitukseen ja eduskuntaan. Kukahan tiedemies vallan alkuperäiset asuinsijat on pystynyt tuolla tavalla osoittamaan?

PEKKA ALAROTU

Heikki Ylikangas: Mitä on historia ja millaista sen tutkiminen. 256 sivua. Art House.

SAMI KARPPINEN

Mia Friman (vas.) ja Heini Haapalainen ovat töissä Mustan korpin saluunassa.

Kotiseututyönä saluuna ja kyläkauppa

Mustan korpin saluuna kauppoineen on Laukaan Tarvaalan kylän sydän.

LAUKAA (MT)
1990-luvun puolivälissä Laukaan Tarvaalan kylään perustettiin tyylinsä villistä lännestä ammentava Mustan korpin saluuna.

Vaikka saluunan omistaja on sittemmin vaihtunut monta kertaa, paikka on pysynyt uskollisena alkuperäiselle tyylilleen.

Baarin pihapiirissä on tiipii ja hämyisen kuppilan sisätiloja koristaa intiaanirekvisiitta.

Nykyiset omistajat **Jyrki Savolainen**, **Arto Jussila** ja **Markku Mäki-Kulmala** tarttuivat puikkoihin kaksi ja puoli vuotta sitten.

Savolainen ja Mäki-Kulmala ovat kotoisin Tarvaalan kylästä ja Jussila naapurikylästä Vuonteelta.

"Saluuna on Tarvaalan kylän keskus ja sydän. Kylä hiljentyisi ilman omaa baaria", Savolainen sanoo.

Kysymys on ennen kaikkea oman elinkeinon ohella tehtävästä kotiseututyöstä.

"Pohjimmiltaan tämä on kotiseuturakkautta, kotiseudun ja ihmisten palvelemista", Mäki-Kulmala kiteyttää.

Saluunan mukana kolmikon omistukseen siirtyi myös Mänttärin sekatavarakauppana tunnettu kyläkauppa.

Vajaan 300 asukkaan Tarvaalan kylä sijaitsee noin kymmenen kilometrin päässä Laukaan keskustaajamasta.

Ohjelmallinen painopiste karaokeen
2012 joulukuussa perustettiin yhtiö, jonka kautta baaria pyöritetään.

"Meillä on alun perin ollut tavoitteena, että tästä päästäisiin omilleen, siis nollatulokseen. Kaikilla meillä on toinen siviiliammatti", Jussila kertoo.

"Pari ensimmäistä vuotta ei mennyt ihan odotusten mukaan. Kellään meistä ei ole aiempaa kokemusta ravintolan pidosta. Yrityksen ja erehdyksen kautta on kuitenkin tehty muutoksia", Savolainen sanoo.

Kahtena ensimmäisenä vuotena Mustassa korpissa oli ohjelmaa harva se ilta.

"Olemme vähentäneet esiintyjiä ja ohjelmanumeroita ratkaisevasti, sillä suurin osa asiakkaistamme haluaa laulaa karaokea", Mäki-Kulmala kertoo.

"Jos baarissa oli esiintyjä iltamyöhään, saattoi porukka kääntyä ovelta pois. Nyt esiintyjiä on maltillisemmin ja ohjelmallinen painopiste on karaokessa."

Kävijöitä ympäryskuntia myöten
Maaseutubaarin menestyksen resepti on rento ja reilu meininki.

Siinä Mustan korpin saluuna onkin onnistunut, sillä kävijöitä saapuu Tarvaalaan ympäryskunnista saakka.

"Puskaradio on paras markkinointikanava. Kyläläiset käyvät tässä loppujen lopuksi enemmän kahvilla ja satunnaisesti kaljalla", Mäki-Mattila sanoo.

Porukkaa saapuu Laukaan erilaidalta Lievestuoreelta, mutta myös runsaasti Äänekoskelta ja Konnevedeltä asti.

"Jotkut tulevat Jyväskylästä, kun ovat kuulleet, että tällainen saluuna on täällä sivummalla. Kaukaisimmat saapuvat yli sadan kilometrin päästä", Jussila toteaa.

Mökkiläiset tärkeä asiakaskunta
Saluuna on yhtäjaksoisesti auki kesäkuukausina tiistaita ja keskiviikkoa lukuun ottamatta.

Talvisin saluunan ovet avautuvat viikonloppuisin.

Ylivoimaisesti suurin kävijämäärä ajoittuu kesäsesonkiin.

"Laukaassa on runsaasti mökkiläisiä, joista koostuu merkittävä osuus asiakaskunnastamme. Kaupassa kalja on ylivoimaisesti tärkein myyntiartikkeli, joten ainakaan kauppa ei pyörisi ilman kesäasukkaita", Savolainen summaa.

JUKKA KOIVULA

Markku Mäki-Kulmala (vas.), Arto Jussila ja Jyrki Savolainen ovat omistaneet saluunan vuodesta 2012.

Musta Korppi on säilyttänyt uskollisuutensa villin lännen tyylilleen jo kahden vuosikymmenen ajan.

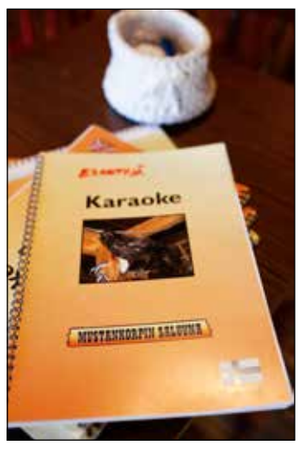

Iso osa kävijöistä on mieltynyt karaokeen.

Menestyksen reseptinä on rento ja reilu meininki.

KIRJAT

Suomen väestön talonpoikainen ydin ja sen rikkaudet

Visa Immosen kirja Kirkkojen ja kartanoiden kätköistä kertoo, että 98 prosenttia Suomen väestöstä asui keskiajalla ja uuden ajan alussa talonpoikaisilla maatiloilla.

Elämä ei kuitenkaan ollut niin köyhää kuin nykyihmisten mielikuvissa:

"Maataloutta harjoittaneet talonpojat olivat varsin omavaraisia ja muutoinkin itsenäisiä. Vaikka talonpojilla maan tuotosta suurin osa menikin ravinnoksi ja välttämättömien tarvikkeiden, kuten suolan, ostamiseen sekä verojen maksuun, heillekin jäi vuoden tuotosta jotain käyttämättä."

"Kun tämä ylijäämä piti tallettaa, jalometallit olivat muuttumattomuutensa vuoksi toimiva ratkaisu."

Maataloissa säilytetyt arvoesineet olivat ylpeyden aihe ja esimerkiksi hopeisilla keittolusikoilla kestittiin arvokkaita vieraita.

Hopealusikat olivat melko yleisiä talonpoikaistiloilla. Niitä hankittiin säästökohteiksi samoin kuin sormuksia.

Ylellisyys oli keskiaikana sosiaalinen välttämättömyys erityisesti aatelisille.

"Erityisesti pukeutuminen kertoi nopeasti yhteisön jäsenille, mihin säätyyn kukakin kuului ja kuinka häntä oli kohdeltava. Samalla tavalla muukin loistelias elämäntyyli viestitti ja vahvisti sosiaalisia eroja ja siten yhteiskunnan hierarkiaa, joka oli viime kädessä Jumalan asettama."

Immosen kirja on historiasta kiinnostuneelle kiehtovaa luottavaa ja tarjoaa silmänruokaa nykyajan minimalismiin väsyneelle.

Suomalaisuuteen liitetään usein koreilemattomuus, mutta kirja nostaa hienosti esiin upeita käsityöläisyyden taidonnäytteitä.

TERHI PAPE-MUSTONEN

Visa Immonen: Kirkkojen ja kartanoiden kätköistä. 400 sivua. Maahenki.

Puutarhassa voi oppia mitä vain

Opettajille, vanhemmille ja muille kasvattajille suunnattu kirja antaa runsaasti ideoita, mitä kaikkea puutarhassa voi tehdä.

Siellä voi opiskella biologiaa tai fysiikkaa, harjoitella sosiaalisia taitoja, kaivaa tai haravoida, ulkoilla tai urheilla.

Puutarhassa voi myös nauttia pilvien katselemisesta ja tunnustella, miten tuuli puhaltaa hiuksissa.

Erityisen hienoa on kasvattaa ruokaa, vaikka pieniäkin määriä.

Kaikki maistuu paremmalta, kun raaka-aineet on kasvatettu itse.

Lapsen tai nuoren puutarhana voi toimia oma pihanurkkaus, purkillinen multaa ikkunalaudalla, kasvatussäkki kerrostalon pihalla tai yhteinen palsta koulukasvitarhassa. Puutarhaksi kelpaavat myös puistot, jonne tehdään retkiä vanhempien ja kavereiden kanssa.

Lasten ja nuorten puutarhayhdistys järjestää leirejä, kerhoja ja koulutusta sekä ylläpitää Kumpulan koulukasvitarhaa Helsingissä.

REA PELTOLA

Anna Pukema, Janne Länsipuro ja Lasten ja nuorten puutarhayhdistys: Kasva ja opi puutarhassa. 73 sivua. Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry.